

AKTIVT FÖRNEKANDE -- MEDIAS ANSVAR

Gábor Tiroler, folkhälsovetare, universitetslärare i rehabilitering, 2009

Först ett tillrättaläggande: Den analys som följer och kritiken av media som befrämjare av uranvapen gäller inte samtliga media. Mycket av vår kunskap kommer ju från de mycket få journalister som presenterat relevant och ärlig information. Tragiskt nog är det inte dessa som skapar den allmänna opinionen.

En katastrof för miljön och mänskligheten inleddes 1991 med avfyrandet av uranvapen. Skadorna blir allt mera omfattande och sprider sig från krigsområdena i Afghanistan till Indien, från Irak till hela Mellanöstern och från Jugoslavien till Ungern. Giftet och strålningen förs hem av veteraner till USA, Storbritannien, Kanada och andra länder som deltar i de krigen. Hur kommer det sig att dessa fakta inte är vitt kända? Hur kommer det sig att så få människor i våra länder, i Sverige, är oroade. Hur kommer det sig att ännu färre gör något mot det? När vår grupp ARK tog tag i dessa frågor upptäckte vi, att det var praktiskt taget omöjligt att få någon uppmärksamhet från media. Det var för att beskriva hur media täckte (!) och förvanskade fakta som vi kom på uttrycket *aktivt förnekande*.

Förnekande betyder, i det här sammanhanget, att myndigheterna till en början bestred själva förekomsten av uranvapen. "Något sådant vapen har vi aldrig använt", sade de och det återgavs plikttroget av media. När fler och fler tecken och rapporter om motsatsen ändå dök upp tystnade media. Tystnad och nertystande är alltså medias första metod. Det gäller förstås inte bara uranvapen, det gäller många viktiga ämnen som media inte rapporterar om. I vårt fall misstänker vi emellertid ett mera aktivt undertryckande och censur. Skälet är att många av dem som vi kontaktade från början var väldigt intresserade, de började undersöka saken och framställde artiklar eller program men precis innan de publicerades var det alltid någon eller något som stoppade processen. TV-programmet Aktuellt t.ex. gjorde en lång intervju under vår första konferens med en av experterna. Reportern förklarade för oss att intervjun skulle sändas samma kväll. Men det blev inget. Inte heller hörde vi något från reportern, men när vi frågade honom ett par dagar senare förklarade han: "Inslaget passade inte ihop med resten av sändningen", som om det hade handlat om en topp som inte passade till byxorna eller kjolen. En annan journalist som föregående dag sagt: "Ni kan räkna med mig. Det här är så viktigt att jag måste skriva om det", han kom aldrig. När vi kontaktade honom ursäktade han sig: "Jag kom plötsligt på att min dotter i Göteborg skulle fylla år".

När fakta om rest-uran inte längre kunde förnekas eller ens tystas ner fördröjde myndigheterna information om det genom att hänvisa till en undersökning: "Vi håller på att studera frågan", och våra media kontakter bad om kompletterande information och lovade att ringa tillbaka, lovade igen att ringa senare, bad oss att vänta tills de var klara med det uppdrag som de höll på med och nästa uppdrag osv.

De begärde av oss att samla material och även att ta reda på svaren till bestämda frågeställningar och skicka, sedan gav de sjutton i alltihop med ett arrogant: "Beklagar, det här har jag verkligen inte tid med".

Slutligen, när allmänheten kunde fått reda på sanningen från annat håll, då täckte över den med bedrägliga rapporter av typen: "Resturan är fullkomligt ofarligt", "Lågdosstrålning kan vara nyttigt. Det kan skydda mot farlig strålning".

Vilka händelser och program var det då som media ignorerade? Tre internationella, vetenskapliga konferenser liksom två föreläsningar vid European Social Forum. De vetenskapliga konferenserna hölls på Riksdagshuset och Karolinska institutet liksom vid Uppsala och Örebro universitet. Vid alla dessa uppträdde experter på världsnivå, professorer och vetenskapsmän. Om det hade gällt något annat hade det blivit mycket publicitet men när det handlade om rest-uran ... så gott som inget. På motsvarande hade våra media säkert rapporterat om beslut vid EU-parlamentet eller i FN:s generalförsamling men det blev knappast ett omnämnande ens när dessa organ föreslog att förbjuda vapen med rest-uran. Fastän det var självaste Arundathi Roy, som är välkänd i Sverige, som ledde slutmötet vid Krigsförbrytartribunalen i Istanbul 2007 där höga internationella jurister och tidigare rådgivare till FN:s generalsekreterare deltog, då fick den svenska allmänheten inte veta något. Inte heller nämnde media med ett enda ord den lag som Belgiens parlament antog i juni i år att förbjuda vapen med rest-uran.

Förvanskningen går till en sådan ytterlighet att rest-uran görs attraktiv. En sådan desinformation skulle kunna betecknas -- med president George Dubbelw Bushs uttryck -- "förebyggande anfall". Det var vad som hände vid Medicinska riksstämman 2004, då en US-amerikansk doktor drog full sal med sitt föredrag om att lågdosstrålning kan verka som ett vaccin och skydda mot högdosstrålning. Den nyheten stod på DN:s förstasida.

Rykten om fartig strålning var ändå i omlopp när de första fredsbevarande militärerna återvände från Balkan 2001. Då publicerade UNT en förstasida med färgbild på befälhavaren som fastställde "Mina mannar hade inte ens tanke på att vara oroliga".

Sammanfattningsvis har våra media ansvaret för att sprida radioaktiva och giftiga vapen genom att de:

Förnekar sanningen innan den ens uttalats

Förlöjligar och misstänkliggör dem som talar om sanningen

De gör budbäraren till fiende

Tro dem inte! Vi måste söka våra kunskaper från annat håll och göra våra efterforskningar själva, samarbeta med och stödja de få modiga journalisterna. Vi

skall fortsätta att sprida informationen allt vi kan om riskerna med dessa vapen och nödvändigheten att stoppa dem genast.